

Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Østerbro (Boligforhold og levevilkår)

Kildemateriale: Erindring nr. 2031 – Esther Hagerup Andersen (periode:1905-1918), 1969

Uddrag af Esther Hagerup Andersens pensionisterindring fra 1969. Her fortæller hun om sin barndom og opvækst i en børneflokk på 10, hvor pengene var små, men omsorgen stor.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-2188>

KØBENHAVNS
STADSARKIV

Jeg er født i 1901 og har levet hele mit liv på Østerbro i København.

Som barn boede jeg i Viborggade i en meget lille 2 væ. lejlighed på 3de sal, der havde far, mor og 10 børn. Dengang var der ikke noget, der hed køjesenge, vi lå 3-4 i hver seng.

Ingen W.C. oppe, vi skulle ned i gården, ingen vaskemaskine, ingen barnevognsskur, så var barnevogn, der altid var i brug, hver aften måtte bugseres op af trappen for at overnatte på afsatsen mellem 2-3 sal.

Lejligheden kostede 16 kr. pr. måned i leje, vi havde dog fået lov af værten til at betale 4 kr. om ugen, da det var mere overkommeligt.

I opgangen boede der altid 25-30 børn, og det var med træsko op og ned af trappen.

Hvis man sad nede på retraden (efter at have sparket til "tønden" for at jage rotterne væk), kunne man tydeligt høre, når det var fredag aften, og mændene havde fået ugeløn og først havde været en tur på værtshus, og der så manglede penge i lønningsposen, tydeligt høre, at det ikke var "blomstersprog", man hørte, når vinduerne stod åbne.

Far var ansat på orlogsværftet ved skibsbyggeriet og havde en fast ugeløn på 24 kr.

Dengang kunne man ikke gå på socialkontoret for at få hjælp.

Når det knæb, måtte man ind i Bernstorffsgade 17 i "hjelpekassen", som det dengang hed, for at få lidt hjælp, og ellers havde man jo lånekontorerne, der var en fast kunde.

Værdigenstande havde vi naturligvis ikke, så gik det ud over gangtøjet og mors symaskine, som så blev løst hjem, når far fik overskud udbetalt, men der blev hurtigt lavvande i finanserne igen, og genstandene kom altid på lånekontoret.

Jeg er født i 1901, og har levet hele mit liv på Østerbro i København.

Som barn boede jeg i Viborggade i en meget lille 2 væ. lejlighed på 3. sal, hvor der boede far, mor og 10 børn. Dengang var der ikke noget, der hed køjesenge, så vi lå 3-4 i hver seng. Intet W.C.

oppe, så vi skulle ned i gården. Der var ingen vaskemaskiner og intet barnevognsskur, så vores barnevogn, der altid var i brug, måtte hver aften bugseres op ad trappen for at overnatte på afsatsen mellem 2. og 3. sal.

Lejligheden kostede 16 kr. pr. måned i leje, men vi havde dog fået lov af værten til at betale 4 kr. om ugen, da det var mere overkommeligt.

I opgangen boede der altid 25-30 børn, og det var med træsko op og ned ad trappen.

Hvis man sad nede på retraden (efter at have sparket til "tønden" for at jage rotterne væk), kunne man, når det var fredag aften, og mændene havde fået ugeløn og først havde været en tur på værtshus, og der så manglede penge i lønningsposen, tydeligt høre, at det ikke var "blomstersprog", der lød ud af de åbentstående vinduer.

(1)

Far var ansat på Orlogsværftet ved skibsbyggeriet, og havde en fast ugeløn på 24 kr.

Dengang kunne man ikke gå på socialkontoret for at få hjælp. Når det knæb, måtte man ind i

Bernstorffsgade 17 i "hjelpekassen", som det dengang hed, for at få lidt hjælp, og ellers havde man jo lånekontorerne, hvor vi var faste kunder. Værdigenstande havde vi naturligvis ikke, så det gik ud over gangtøjet og mors symaskine, som så blev løst hjem, når far fik overskud udbetalt, men der blev hurtigt lavvande i finanserne igen, og genstandene kom atter på lånekontoret.

(1)

Mor fødte alle børnene hjemme med 13-14 mdr. mellemrum.
Jeg husker engang, far var gået på arbejde om morgenen,
mor havde ikke talt om, hun havde veer.
Senere blev jordemoderen tilkaldt, og om eftermiddagen var
barnet kommet.
Ved siden af sengen stod en petroleumsovn, på den
stegte mor hakkebøf og kogte kartofler, så maden var
færdig, da far kom fra arbejde.
Ja - dengang blev manden opvartet i alle ender og kanter.

Mor fødte alle børnene hjemme med 13-14 måneders mellemrum. Jeg husker engang, hvor far var gået på arbejde om morgenen, og hvor mor ikke havde talt om, at hun havde veer. Senere blev jordemoderen tilkaldt, og om eftermiddagen var barnet kommet. Ved siden af sengen stod en petroleumsovn, og på den stegte mor hakkebøf og kogte kartofler, så maden var færdig, da far kom fra arbejde. Ja - dengang blev manden opvartet i alle ender og kanter.

(2)

Ejendommen, vi boede i, bestod af 1 opgang med 5 etager,
2 familier på hver.
I kælderen var der til venstre en bagerforretning, til højre en
børstenbinder, som var vicevært.
Om vinteren landle han et lille gasblus på hver anden etage, og
når kl. slog 10, drejede han om for en gashane i kælderen, så
hvis vi kom hjem efter kl. 10, ravede vi os frem i mørke.
Når børnene havde tegnet hinkeruder indenfor hans vinduer, kom
han straks op på gaden og spyttede en stor skrå på
hinkeruden, så var vi færdige med at hinke.
I gården havde han altid en spand vand stående, når vi
så kom derind, blev vandet hældt ud over asfalten, som
altid var muggen af fugt.

Ejendommen, vi boede i, bestod af en opgang med 5 etager - 2 familier på hver etage. I kælderen var der til venstre en bagerforretning og til højre en børstenbinder, som var vicevært. Om vinteren tændte han et lille gasblus på hver anden etage, og når klokken slog 10 om aftenen, drejede han om for en gashane i kælderen, og hvis vi så kom hjem efter klokken 10, ravede vi os frem i mørke. Når børnene havde tegnet hinkeruder uden for hans vinduer, kom han straks op på gaden og spyttede en stor skrå ud på hinkeruden, og så var vi færdige med at hinke. I gården havde han altid en spand vand stående, og når vi så kom derind, blev vandet hældt ud over asfalten, som derfor altid var muggen af fugt.

(2-3)

Foråret 1918 kom far hjem fra arbejde og havde fået spansk syge, som vi naturligvis alle fik, det var en drøj tid, vi lå alle samtidig med høj feber. Der var overfyldt på hospitalerne, så vi måtte klare os hjemme. Vi blev dog alle raske igen.

I dec. 1918 faldt far ned i lasten på krigsskibet "Niels Juul" som han arbejdede på.

Far havde brækket ryggen og lå lam i 8 mdr. på Kommunehospitalet, hvor mor besøgte ham hver dag.

På fik mor besked, at far skulle flyttes til Ryesgade Almindeligt Hospital (nuværende Nørre Hospital), men det ville mor ikke have, så far kom hjem i Viborggade i vores lille 2. vær. hvor han lå lam, til han døde 4 mdr. efter.

Foråret 1918 kom far hjem fra arbejde og havde fået spansk syge, som vi naturligvis alle fik; det var en drøj tid, for vi lå alle samtidig med høj feber. Der var overfyldt på hospitalerne, så vi måtte klare os hjemme. Vi blev dog alle raske igen.

I december 1918 faldt far ned i lasten på krigsskibet "Niels Juul", som han arbejdede på. Far havde brækket ryggen og lå lam i 8 måneder på Kommunehospitalet, hvor mor besøgte ham hver dag. Så fik mor besked på, at far skulle flyttes til Ryesgade – Almindeligt Hospital (nuværende Nørre Hospital), men det ville mor ikke have, så far kom hjem i Viborggade i vores lille 2 værelses lejlighed, hvor han lå lam, til han døde 4 måneder efter.

(9)